דרשוני כרך א — פֶּה, עין וכף

פֶּה, עין וכף־אילנה מרמור

וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל־הַיֶּלֶד וַיָּשֶׂם פִּיו עַל־פִּיו וְעֵינָיו עַל־עֵינָיו וְכַפָּיו עַל־כַּפָּיו וַיִּגְהַר עָלָיו וַיָּחָם בְּשַׂר הַיֶּלֶד' (מלכים ב' ד, לד)

וישם פיו על פיו', כמו שנאמר 'ישקני מנשיקות פיהו' (שיר השירים א, ב). שהיה משקה את הנער בשיקוי מרוחו ומדיבורו, והיה חוקק בו את האות פ"א, המפלסת דרך לנשימתו של אדם ופותחת את חמשת מוצאות הפה ונכנסת לכל המקומות שבהם עמדה הרוח מלכת, ומפעמת בו כבחליל.

ועיניו על עיניו' – שנאמר 'עיניו כיונים על אפיקי מים' (שיר השירים ה, יב). שהיה גופו של הנער מוטל כגולם ולא היה בו כוח התעוררות, שאין בעולם הבא לא ערגה ולא געגוע. והעין החזירה בו לחלוחית של חיים. שיש בעין אפיק מים, ומהמעין יונק אדם את הערגה המעוררת בו את הרצון לחיות. כמו שכתוב 'כאיל תערג על אפיקי מים כן נפשי תערג אליך אלהים' (תהלים מב, ב). וכשהאות עי"ן מתפשטת בגוף, היא עפה כיונים אשר חיש תעופנה, ומחלחלת כמו המים שאין להם גבול, ומרטיבה ונספגת ומזינה. מתוך אפיקי המים הללו ניבטת נקודה מלאת עוז וחיות, שהיא בת-העין, והיא תמצית התעוררות הנפש.

וכפיו על כפו' – עיקר החקיקה נעשתה בכף, ככתוב 'על כפים חקתיך' (ישעיה מט, טז). אחר שעברו בו האות פ"א הפותחת ומוליכה את הרוח, והאות עי"ן שהנביעה מים חיים, עדיין נצרכה עבודת הכ"ף שהיא מבחינת אדמה, ככתוב 'יגיע כפיך כי תאכל' (תהלים קכח, ב). והכף מסוגלת היא לפתוח מנעולים ולכופף מכשולים, מה שאין העין והפה יכולים אלא רק להתפשט ולעבור במקום שלא נחסם ממש. זהו שכתוב 'אצבעתי מור עבר על כפות המנעול' (שיר השירים ה, ה) – שכפות הידיים מסוגלות לסוך את הגוף בשמן ריחני ולדשן עצם ולרכך עד דלתותיו, מנעוליו ובריחיו של ה' יתברך, עד שייפתחו השערים.

והיה חוקק בו את האות – על פי זוהר ח"א ז, ע"ב (תרגום): 'ועתה שאלישע חיבק אותו, חקק בו כל אותן אותיות של שבעים ושניים שמות'.